

Тітова О.А. Визначення цілей підготовки майбутніх агроінженерів до інноваційної професійної діяльності. *Modern educational space: the transformation of national models in terms of integration: Conference proceedings* (Leipzig, October 26, 2018). Leipzig, 2018. С. 179-181

Секція 6. Актуальні проблеми соціально-педагогічних досліджень

Тітова О.А.,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна

**ВИЗНАЧЕННЯ ЦІЛЕЙ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
АГРОІНЖЕНЕРІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Наявний етап розвитку світової виробничої галузі висуває певні вимоги до випускників університетів та інженерних шкіл зокрема. Перелік необхідних загальних та професійних компетентностей є предметом постійного обговорення на різних рівнях [1, 2, 5, 8]. Дослідження проблеми підготовки агроінженерів до інноваційної професійної діяльності дають підстави робити висновок про необхідність застосування системного підходу при організації освітнього процесу для отримання гарантованих результатів [2, 4, 6]. Цілі підготовки фахівця формулюються через результати навчання, задаючи вектор навчального процесу. Таким чином, цілі навчання виступають першим компонентом педагогічної системи, встановлюючи орієнтир «Чого навчати?», а отже важливість правильного їх формулювання очевидна.

Процес цілеполагання пов'язаний із поняттями зовнішніх та внутрішніх цілей, що обумовлюють наявність або відсутність мотивації. Зовнішні цілі відображають потребу суспільства, зокрема роботодавця, та обумовлюють дії педагога. У свою чергу студент самостійно формує свої внутрішні цілі, що визначають його дії. Коли зовнішні цілі

перетворюються у внутрішні, вони стають особистими мотивами, що спонукають до дії. То можуть бути потреби, інтереси, прагнення, бажання, почуття, думки і навіть звички. Тоді вже мотивація як система факторів, що залежить від ціннісних орієнтацій студента, його морально-емоційного стану, рівня загальної культури та ін., обумовлює поведінку майбутнього інженера, зокрема його навчальну діяльність.

Результат цілепокладання має ієрархічну структуру і складається з основних та допоміжних цілей на кожному етапі. Ієрархію цілей складають стратегічні, тактичні та оперативні цілі [6, 7]. Стратегічні – це основні цілі, що розробляються на весь період підготовки інженера; тактичні цілі визначаються на найближче майбутнє, а оперативні – на короткий термін навчання.

У процесі підготовки майбутнього агроінженера до інноваційної професійної діяльності стратегічні цілі матимуть інтегративний характер, що відображає соціальне замовлення з боку суспільства (країни) на підготовку та віддзеркалюється у стандарті вищої освіти України на першому (бакалаврському) рівні для спеціальності 208 «Агроінженерія» [3]. Інтегральним цілям підпорядковуються комплексні цілі, що відповідають за результат формування того чи іншого компоненту діяльності майбутнього експерта. Комплексними цілями можуть бути основні підструктури особистості інженера: професійна спрямованість (визначає відношення до професії, потребу у професійній діяльності і готовність до неї), професійна компетентність (рівень поінформованості та авторитетності інженера, що дозволяє йому ефективно вирішувати складні задачі) та набір необхідних для майбутньої професійної діяльності якостей (конструкторська, винахідницька, дослідницька, організаторська, комунікативна, здатність до самовдосконалення, навчальна, мотивуюча, тощо) згідно із освітнім стандартом [3].

Наступний рівень ієрархії складають циклові цілі, що формуються при вивченні окремих циклів навчальних дисциплін, визначаються на рівні дисципліни, потім – на рівні курсу. Таким чином, наприклад, при вивченні спеціальних дисциплін ціль – засвоєння фахових знань. Оперативні цілі визначаються при вивченні розділів і тем програми навчальної дисципліни і відображаються у перспективно-тематичних планах. Наприкінці, робочі цілі встановлюються для кожного окремого заняття, де вони формулюються для засвоєння кожного явища, факту чи процесу і доходять до рівня поняття.

Ефективну систему класифікації навчальних цілей запропонував Б. Блум [7]. Вона включає шість рівнів навчання та пізнання і пропонує для формулювання початкових результатів на кожному з рівнів використовувати відповідні дієслова. На рівні запам'ятовування – *називати, описувати, знаходити, перевіряти*, тощо; на рівні розуміння – *з'ясовувати, перетворювати, пояснювати, інтерпретувати* та ін. Вищі рівні включають застосування (з дієсловами: *використовувати, вибирати, демонструвати, знаходити, виявляти* та інші), аналіз (*розділяти на складові, упорядковувати, устанавлювати зв'язок, класифікувати*), оцінювання (*порівнювати, співвідносити, тестувати, передбачати, рекомендувати, робити висновок* тощо) та створення (*проектувати, розробляти, компілювати, поєднувати, інтегрувати, модифікувати* та ін).

Проектування (формування) навчальних цілей передбачає три етапи [6]. Перший етап – визначення стратегічних навчальних цілей. Це можна зробити, наприклад, на підставі аналізу навчального плану або освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця відповідного рівня. Другий – це конкретизація стратегічних цілей і формування тактичних (або предметних) цілей на підставі вивчення окремих предметів або їх циклів.

Третій етап включає формування оперативних і робочих цілей, тобто цілей по кожному окремому заняттю (або окремій темі).

Паралельно з формулюванням і розробкою загальних цілей навчання педагог для себе планує (проекує) на кожному етапі заняття цілі, які матеріалізуються у формі його дидактичних дій: як організувати навчально-пізнавальну діяльність студента, як нею керувати, що і як розповідати, яку наочність використати та ін. Оцінювати результати досягнення цілей, що поставлені, можна за допомогою таксонометричного підходу (наприклад за рівнями засвоєння В.П. Беспалька), або на підставі оцінювання досягнутих цілей шляхом визначення кількості вирішених завдань різного рівня (за В.А. Казаковим).

Навчальні цілі є першим компонентом педагогічної системи, що уможлиблює досягнення конкретного результату у підготовці агроінженерів до інноваційної професійної діяльності та складають підґрунтя для всіх інших елементів системи. Чітко визначені стратегічні, тактичні, оперативні та робочі цілі визначають ефективність організації навчального процесу та успішність отримання позитивних навчальних результатів.

Література:

1. Кайку М. Майбутнє розуму / The Future of the Mind. Львів : Літопис, 2017. 408 с.
2. Лузан П.Г. Наукові основи організації педагогічного процесу в аграрному вищому навчальному закладі: Монографія. Київ: Міленіум, 2015. 330 с.
3. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 208 Агроінженерія. Київ: 2016. 44 с.
4. Тітова О.А. Методологічні підходи до розвитку творчого потенціалу майбутніх агроінженерів. *Інноваційна педагогіка*. Одеса: ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2018. Вип. 4. Том 2. С. 70-74.
5. Тітова О.А. Філософське осмислення проблем підготовки сучасного агроінженера. *Актуальні проблеми реформування системи виховання та освіти в Україні: Збірник тез робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів 27-28 квітня 2018 року)*. Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2018. С. 87-89.

6. Шматков Є.В. Методика професійного навчання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів зі спеціальностей "професійне навчання". Харків: УІПА, 2000. 111 с.
7. Bloom B.S. Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals: Handbook I. The Cognitive Domain. New York: David McKay. 1956
8. Gray A. 11 experts at Davos on the future of work // World Economic Forum / A. Gray. 2016. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/11-experts-at-davos-on-the-future-of-work>